Фран Пенни

Библием къырахыгъэу атхыжьыгъэ къэбархэр

Frank Penney: Bible Stories

Copyright c 1984 LionPublishing,England

Copyright c 1994 Adyghe Translation by «Licht im Osten», Postfach 1340, 70809Korntal,Germany

Third edition 2010

Франк Пенни: Библейские рассказы на адыгейском языке

Третье исправленное издание 2010

«Свет на Востоке», Корнтал, Германия

Франк Пенни: Библием къырахыгъэ къэбархэр:

Пэсэрэ Зэзэгъыныгъэмрэ КъэбарышIумрэ

Ящэнэрэ ауплIэкIугъэ тедзэгъур 2010

«Тыгъэ къыкъокIыпIэм къыщыпсырэ нэфынэ» Korntal, Germany

ПЭСЭРЭ ЗЭЗЭГЪЫНЫГЪЭР

ТХЬЭМ ДУНАИР КЪЫЗЭРИГЪЭШIЫГЪЭР

НахьыпэрапшIэу чIыгумрэ уашъомрэ Тхьэм къыгъэшIыгъэх. ЧIыгур нэкI шъыпкъэу, ащ щышIункI дэдэу щытыгъ. Ау Тхьэм ышIэщтыгъэ, Ар сыдрэмкIи амалэу зэрэщытым къыхэкIэу, чIыгур дэхэ дэдэу ыгъэкIэрэкIэн зэрилъэкIы-щтыр.Тхьэм нэфынэр ыгъэпсыгъ ыкIи ар шIункIым кIэрищыгъ. Тхьэр нэфы-нэм мафэкIэ, шIункIым чэщкIэ яджагъ. Тхьэм ылъэгъугъ ар зэрэдэгъур.

ЧIышъхьашъом зэфэдэкIэ псыр тетыгъ. Тхьэм рихъухьагъ псым изы кIэлъэныкъо ошъуапщэ ышIынэу, адрэ кIэлъэныкъор зэрэщытэу чIыгум къытыригъэнэнэу.

Тхьэм ошъуапщэхэм апае уашъо ыгъэпсыгъ. Псым щыщ Iахьэ ошъуапщэ-хэм аригъэкIугъ. Джы пщэхэр ошъуапщэ хъугъэхэу зызэрэугъойхэкIэ, ахэмэ къахэкIырэ псы ткIопсхэр ощхэу чIыгум къытещхэщтыгъэ. Тхьэм ылъэгъугъ ар зэрэдэгъур.

Псым адрэ ызыныкъо Тхьэм хэу, псыхъураеу ыкIи псыхъохэу зэхиугъоягъ. Псыр шIагъоу щытыгъ. Ащ ышъхьашъо нэфынэр къызытепсэкIэ, щызэпэджэ-гужьыщтыгъэ. Тхъурбэр зытхыцIэ орхэм еутхылIэхэзэ, нэпкъыр атхьакIыщтыгъэ.

ЧIыпIэ зырызхэм псыорхэр къушъхьэ цакIэхэм щяутэкIыхэти, фэжъу мэкъэшхор апыIукIызэ зэбгырыиутыщтыгъэх, ткIопс жъгъэибэ хъугъэхэу жьым щызэбгырытэкъужьыщтыгъэх. Джы чIышъхьашъом чIылъэ гъушъи хи иIэхэ хъугъэ. Тхьэм ылъэгъугъ ар зэрэдэгъур.

Тхьэм къэкIырэ зэфэшъхьафхэмкIэ чIышъхьашъор ыупIыцIагъ. ШхъонтIэ цIыкIоу къыдэчъыгъэхэр зэлъышъхьэлъагъэх, дышъашъо зиIэ лэжьыгъацэхэр игъо хъугъэх.

Къэгъэгъэ шэплъ ыкIи къэгъэгъэ фыжь шIэгъо дэдэхэмкIэ чъыгхэр кIэракIэ хъугъэх. „Ар дэгъу дэд, – ыIуагъ Тхьэм, – шIэхэу пхъэшъхьэмышъ-хьэхэм, дэшхохэм ягъо къэхъунышъ, ахэр пшхынхэ плъэкIыщт".

Зызгъэщзэ дэкIоерэ бжанлэхэм атхьэпэ уцышъо цIыутэхыхэм чъыгхэм закъырашIэкIыщтыгъэ. Къэгъагъэмэ амэ IэшIу жьым хизы хъущтыгъэ. „ЧIыгур дэхэ дэдэ хъущт“, – ыIуагъ Тхьэм.

Чъыгэе чъыгышхохэм апкъхэм чъыгышъо пIыркIу-сыркIухэр яIэ хъугъэ. Енэбым ытхьэпэ шхъонтIэ дахэхэр къызэIуихыгъэх. Тхьэм ылъэгъугъ ар зэрэдэгъур.

Тхьэм ышIэщтыгъэ къэкIыхэрэм нэфынэрэ фабэрэ зэрящыкIагъэхэр. Ащ тыгъэр къыгъэшIыгъ чIыгур къыгъэнэфынэу ыкIи къыгъэфэбэнэу.

«Тыгъэм Сэ къэзгъэкIыхэрэр пытэ ышIыщтых, ахэм ахахъозэ, шхъуантIэ хъущтых», – ыIуагъ Тхьэм.

Тхьэм ыгъэпсымэ шIоигъуагъ – мафэм, тыгъэр къепсы зыхъукIэ хьакIэ-къуакIэхэр чъыенхэу ыкIи, чэщ зыхъукIэ, мычъыенхэу. Ахэми нэфынэ ящыкIагъ, ау тыгъэм фэдэу лъэшэу къемыпсэу. Ащ пае Тхьэм мазэмрэ жъуагъохэмрэ къы-гъэшIыгъэх. Тхьэм ылъэгъугъ ар зэрэдэгъур.

Тхьэм ылъэгъугъ хыорхэм нэпкъхэр зэратхьакIыхэрэр. Нэфынэу къепсырэ тыгъэм ишIэт псышъхьашъом щызэпэджэгужьыщтыгъэ.

„Мыщ дэжьым ущыпсэункIэ дэгъу, – ыIуагъ Тхьэм. – Къолэбзыухэу къам-зый шъэбэ дахэхэр зиIэхэр быбынхэу, пцэжъыехэр псым щесынхэу къэзгъэ-хъущтых".

Тхьэм зэриIуагъэм фэдэу хъугъэ. ЫкIи Ащ ылъэгъугъ ар зэрэдэгъур.

„Джы Сэ хъоеу цIыкIу дэдэхэр къэзгъэшIыных: хьацIэ-пIацIэхэр, къамзэгухэр, ны-нын зыIорэ бжьэхэр, – ыIуагъ Тхьэм, – джащ фэдэуи хьэкIэ-къокIэ инхэр, гущыIэм пае, пылымрэ пэбжъакъомрэ“.

„ХьэкIэ-къуакIэмэ ащыщхэр жъэжъэ дэдэу зекIощтых, мы сурэтым ит шъхьахынэжъым фэдэу. НэмыкIхэр лъэпсынкIэхэу, гущыIэм пае, гепардым фэдэ-хэу. ХьэкIэ-къокIэ зэмылIэужыгъохэр къэзгъэшIыщтых". Тхьэм зэриIуагъэм фэдэу хъугъэ. Тхьэм ылъэгъугъ ар зэрэдэгъур.

ХьэкIэ-къуакIэхэр, ащыщхэм ашъо шъабэу, ащыщхэм мэIум фэдэу кIышъо пытэхэр яIэхэу, къыгъэхъугъэх. Чъыгым дэпкIэенхэм е зы чъыгым тепкIыхэу, адрэ чъыгым пкIэхэ зыхъукIэ, нахь IэшIэх къазэрэфэхъуным пае, акIэхэр кIыхьэхэу мамунэхэр ащ къыгъэшIыгъэх. Тыгъурыгъухэр – анэхэр инхэу, шIункIым нахьы-шIоу щалъэгъуным пае, къыгъэшIыгъэх.

Псэушъхьэ пэпчъ псым, жьым, чIышъхьашъом тыдэ щыIэхэми дэхэ дэдагъэх ыкIи ахэмэ атегъэпсыхьэгъагъэх. Тхьэр ахэмэ яплъыщтыгъэ, ащыгушIукIыщтыгъэ. Тхьэм ылъэгъугъ зэкIэ къыгъэшIыгъэхэр зэрэдэгъухэр.

Джы чIыгур хьазыры хъугъэ.

„Джы сэ цIыфхэр къэзгъэшIыщтых, чIыгум ахэр щыпсэунхэу ыкIи щалъэгъурэ пстэуми ащыгушIукIынхэу", – ыIуагъ Тхьэм. Ащ хъулъфыгъэрэ бзылъфыгъэрэ къыгъэшIыгъэх. Тхьэм ылъэгъугъ ар зэрэдэгъур.

„Ахэмэ сабыйхэр къафэхъущтых, ахэмэ анаIэ сичIыгу тырагъэтыщт", – ыIуагъ Тхьэм.

Ар хъулъфыгъэм АдамэкIэ, бзылъфыгъэм ХьаокIэ яджагъ. Адами Хьаори Тхьэм шIу ылъэгъугъэх, ахэмэ яплъымэ, гушIуагъо ыгъотыщтыгъэ.

Тхьэм зэкIэ хьакIэ-къуакIэхэр, ыкIи къэкIырэ пстэоу къыгъэшIыгъэхэр Адамэрэ Хьаомрэ аригъэлъэгъугъэх, ахэми Тхьэм къыгъэшIыгъэхэм гушIуагъо ахагъотыным пае. „Щытхъу пфэтэшIы, о зэкIэ къэзыгъэшIыгъэр, – аIуагъ Адамэрэ Хьаомрэ. – О уичIыгу дэхэ дэд!"

Тхьэр чIыгум къеплъи, Ащ къыIуагъ: „Ары, чIыгур дэхэ дэд. Джы сэ зызгъэпсэфын, къэзгъэшIыгъэ пстэуми гушIуагъо ахэзгъотэн слъэкIыщт".

Тхьэм иIофшIэгъэ пстэумэ ауж зигъэпсэфыщтыгъэ, ахэмэ гушIуагъо ахигъуатэщтыгъэ.

Тхьэм дунаир къызэригъэшIыгъэм икъэбар шъущигъэгъозэщт Библием щыщэу „Пегъымбар Мусэ апэрэ тхылъэу ытхыгъэм" иапэрэ шъхьэ.

АДАМЭРЭ ХЬАОМРЭ

Дунаир щыIэ зыхъугъэм иапэрэ мафэхэу, чIыгур джыри кIэу зыщыщытыгъэм Тхьэм ичъыгхэтэ шIагъо къыщикIухьэщтыгъ. Ар Ежьым къыгъэшIыгъэ хьэкIэ-къуакIэхэм, къолэбзыухэм ащыгушIукIыщтыгъэ. Анахьэу Тхьэр зыщыгушIукIыпэщтыгъэр Ащ къыгъэшIыгъэ хъулъфыгъэмрэ бзылъфыгъэмрэ арых. Ахэр иныбджэгъушIухэу щытыгъэх, шIу дэди ылъэ-гъущтыгъэх. Ахэмэ ацIагъэр Адам ыкIи Хьао.

Тхьэм тIуми пшъэрылъ къафишIыгъ чъыгхатэм лъыплъэнхэу. Пчыхьэм мэзахэр къышъхьэрыхьэу, жьыр чыIэтагъэ къызыхъурэм, мафэм зыуж итыгъэхэр ахэмэ Тхьэм раIотэжьыщтыгъэ.

Адамэрэ Хьаомрэ лъэшэу щыгушIукIыщтыгъэх ежьхэм апае Тхьэм чъыгхэтэ дахэу афигъэпсыгъэм. Ахэр къэкIыхэрэм анаIэ тетэу алъыплъэ-щтыгъэх, зигъо къэхъугъэ пхъэшъхьэ-мышъхьэхэмрэ цумпэхэмрэ къыпачыжьыщтыгъэ.

Тхьэм Адамэрэ Хьаомрэ ариIуагъ ежьхэм апае а чIыгур зэригъэпсыгъэр, ахэр ащ фэгумэкIынхэу, идэхагъи щыгушIукIынхэу. Адамэрэ Хьаомрэ зэкIэ хьэкIэкъуа-кIэхэмрэ къолэбзыухэмрэ цIэхэр афаусыгъэх. Ахэмэ адэджэгущтыгъэх, псыхъом зыщагъэпскIыщтыгъэ, нэужым ошъуапщэу ошъогум щесыхэрэм бэрэ алъыплъэщтыгъэх.

„Чъыгхатэм ыгузэгу къыщыкIырэм фэшъхьафэу, зэкIэ адрэ чъыгхэм къапыкIэрэ пхъэшъхьэ-мышъхьэхэр шъушхын шъуфит", – ахэмэ зэгорэм Тхьэм къариIуагъ.

Тхьэм уедэIоу упсэуныр къиныгъэп, сыда пIомэ чъыгхатэм пхъэшъхьэ-мышъхьэ IэшIу дэдэхэр дизыгъэх.

Псэушъхьэ пстэуми Адамэрэ Хьаомрэ шIу алъэгъущтыгъэ ыкIи ащыщынэщтыгъэхэп. Ау чъыгхатэм блэ тхьэгъэпцI дэсыгъ, Адамэрэ Хьаомрэ шIу ымылъэгъухэу, ахэр Тхьэм ныбджэгъоу зэриIэхэр ыгу темыфэу.

Зэгорэм блэ тхьэгъэпцIыр Хьаом зыщизакъом ецохъулIи, риIуагъ:

„Чъыгхатэм ыгузэгу ит чъыгым къыпыкIэрэ пхъэшъхьэ-мышъхьэхэр зыфэ-дэхэр ууплъэкIунэу сыда узкIыфэмыер? Арэп, мы чъыгхатэм къыщыкIырэ пстэури шъушхымэ зэрэхъущтыр Тхьэм къышъуиIуагъэба сэIо?“

„Сыд фэдэрэ чъыги къыпыкIэрэр тшхын тыфит, Хьаом ащ джэуап ритыжьыгъ, – ау а о зыфапIорэм къыпыкIэрэр тшхы хъухэнэу щытэп, аущтэу зытшIырэм тылIэщт".

„Ар пшIошъ мэхъумэ, ащыгъум боу уделэм, – къэгъумтIымыгъ блэ тхьэ-гъэпцIыр. – Ащ пае улIэхэнэп! А чъыгым пытым щыщэу зы нэмыIэми зыпшхы-рэм, Тхьэм фэдэкъабзэу ори акъылышIоу ухъущт. Моу зэ еплъ, етIанэ о къэпшIэщт къыуасIорэр зэрэшъыпкъэр“.

Хьаом зыкъызэригъэзэкIи еджэнджэшызэ, макIэ-макIэу чъыгым екIолIагъ. Къэуцуи, ащ ышъхьагъы дэплъыягъ. Тхьэпэ шхъуантIэхэм къахэщыхэу, IэшIупсыр къызэчъэгъэ пхъэшъхьэ-мышъхьэхэу зигъо хъугъэхэр къэлъагъоощтыгъэх. Ахэмэ ащыщ горэ лъхъэнчэ дэдэу къутамэм пытыгъэти, къин къыщымыхъоу ащ Хьаор нэсын ылъэкIыгъ.

Ар къыпичи, ыжэ фихьыгъ... ыкIи ецакъи, гуишхыкIыгъ.

„ШъыпкъэмкIэ, IэшIу дэдэу щыт", – ыIуагъ ащ.

А уахътэм блэ тхьагъэпцIыр кондэ къогъум къоцохъуагъэу Хьаом къеплъа-кIощтыгъэ.

Ащ дэжьым Адамэ къыкIэрыхьагъэти, узэкIуалIэ мыхъущт чъыгым къыпы-кIагъэр Хьаом зэришхырэр ылъэгъугъ.

„Мы пхъэшъхьэ-мышъхьэр адрэмэ анахьи нахь IэшIу, моу зэ еплъи“, – ыIуагъ Хьаом ыкIи Адамэ фищэигъ. Адами ащ щыщ ецэкъагъ.

Блэ тхьагъэпцIыр IугушIукIыщтыгъэ. ОшIэ-дэмышIэу Адамэрэ Хьаомрэ зы щынагъо горэм зэлъиубытыгъэх. „Ей, Тхьэр джыдэдэм къызыкIожьыкIэ, ащ тызэремыдэIугъэм псынкIэу гу къылъитэщт. Зыдгъэбылъмэ нахьышIу!“ – ахэмэ тыраубытагъ. НахьыпэкIэ Адамэрэ Хьаомрэ Тхьэм зышIуагъэбылъэу зыкIи къыхэкIыщтыгъэп, ахэр Ащ иныбджэгъугъэхэба!

Пчыхьэм Тхьэр къэкIуагъ, Адамэрэ Хьаомрэ зэряхабзэщтыгъэу къыпэ-гъокIыгъэхэпти, ахэмэ яджагъ: „Адам, Хьаор! Сыда шъо зызкIэжъугъэбылъыгъэр? Чъыгхатэм ыгузэгу къыщыкIырэ чъыгым къыпыкIагъэм щыщ шъушхыгъэмэ шIэ?“

Адамэрэ Хьаомрэ мэкIэ-макIэу ягъэбылъыпIэ къыкъокIыгъэх.

„Сыда а чъыгым къыпыкIагъэм щыщ зыкIэшъушхыгъэр?“ – Тхьэр ахэмэ яупчIыгъ.

Хьаом Iапэ фишIызэ, Адамэ къыIуагъ: „Ар сэ мыщ къыситыгъ".

„Сыда аущтэу зыкIэпшIыгъэр? – Тхьэр Хьаом къеупчIыгъ.

Хьаом, блэм Іапэ фишІызэ, къыІожьыгъ: „Мыщ сигъэдэІуагъ“.

„Сэ сыфэягъ шъукъыскІыгъоу мы чъыгхатэм шъущыпсэунэу, ау шъузэ-рэмыдэІуагъэм къыхэкІэу ащтэу щымытыжьышъунэу шъушІыгъэ, – ыІуагъ Тхьэм. – Джы шъо егъэшІэрэу сичъыгхатэ шъубгынэн фае. Мы уахътэм къы-щыублагъэу къинхэр шъулъэгъухэзэ Іоф шъушІэщт, лыузыр зыфэдэри къы-зэхэшъушІэщт, упшъынри, уулэунри, усымэджэнри зыфэдэхэр къэшъушІэщт. Мы чъыгхатэм къэжъугъэзэжьыни шъулъэкІыщтэп. ЕтІанэ жъы шъузыхъукІэ, шъулІэжьыщт“.

Джаущтэу Адамэрэ Хьаомрэ чъыгхатэм къыдэфыгъэхэ хъугъэ. Тхьэм гухэкІышхо щыхъущтыгъэ ахэр къызэремыдэІугъэхэр, ащ нахьыбэрэ ахэмэ цыхьэ афишІын ылъэкІыжьыщтыгъэп. Ежь Адами Хьаоми лъэшэу агу къео-щтыгъэ Тхьэм ыІуагъэм зэрэдэхыгъэхэр.

Джы ахэмэ губгъоми хэтэжъыеми къинышхо ащалъэгъузэ, ащылэжьынхэ фае хъугъэх, афикъущтым фэдиз шхын къаІэкІэхьаным пае. ХьэкІэ-къуакІэхэри къащыщынэхэ зэрэхъугъэхэм ыгъэнэшхъэищтыгъэх. Ау нахьыбэу зэрэкІэгъожьыщтыгъэхэр Тхьэмрэ ежьыхэмрэ азыфагу илъыгъэ зэныбджэгъуныгъэр чІэнагъэ зэрэхъугъэр ары.

Мы къэбарыр Библием щыщэу „Пегъымбар Мусэ апэрэ тхылъэу ытхыгъэм“ иящэнэрэ шъхьэ хэжъугъотэщт.

НУХЬЭРЭ ПСЫ КЪИУГЪЭШХОМРЭ

Тхьэм дунаир къызегъэшІым, ащ пстэури щыдэхэ дэдагъ. АшІэхэу Тхьэм ылъэгъугъ чІыгум щыпсэурэ цІыфхэр мыдаІохэу зэрэхъугъэхэр ыкІи Ежьым пэшІуе-кІохэрэ Іоф дэйхэр зэрэзэрахьэхэрэр. Ахэмэ зэфагъэр зыфэдэр ащыгъупшагъ, зым

зыр ешъугъужьэу, зэрэгъэпыижьхэу хъугъэх. Ахэр фэягъэхэп ащ нахьыбэрэ Тхьэм ишIоигъоныгъэ фэIорышIэнхэу. ЦIыфхэм ябзэджэшIагъэ Тхьэр къыгъэ-губжыгъ.

Тхьэм къыIуагъ: „ЦIыфхэр ащ нахьыбэрэ къызэрэсэмыдэIужьыхэрэм пае згъэпщынэщтых. Сэ чIыгум псы къиугъэшхоу псэ зыпыт пстэури ащ тезгъэ-кIодыкIыщтымрэ тезыукъэбзыкIыщтымрэ къыфэзгъэкIощт. ЕтIанэ чIыгур, къызысэгъэшIыкIэм зэрэщытыгъэм фэдэу нэужым кIэракIэу, дахэу хъужьыщт. Джащыгъум щыIэныгъакIэр ащ къыщежьэщт".

Ау Тхьэм ыIорэ пстэури ыгъэцакIэу, бзэджэшIагъэ гори ымышIахэу чIыгум зы нэбгырэ щыпсэущтыгъэ. Ар цIыфышIугъ, ащ пае Тхьэм ар шIу ылъэгъугъэу щытыгъ. НухьэкIэ а цIыфым еджэщтыгъэх.

ЧIыгум псы къиушхор къытыригъэонышъ, пстэури зэрэхэкIодэщтыр Тхьэм Нухьэ къыриIуагъ. МыкIодэу къэнэщт закъохэр Нухьэрэ ащ ибынрэ.

„О бгъэцэкIэн фае мы къыосIощтхэр, – къыриIуагъ Тхьэм Нухьэ. – Пхъэм хэшIыкIыгъэу къухьэшхо бгъэпсыщт. Псы къиугъэшхор къызызгъакIокIэ, а къухьэм шъуисэу, шъумыкIодэу шъукъэнэжьыщт“.

Тхьэм Нухьэ къыфиIотагъ къухьэр зэригъэпсын фэе шIыкIэр. Къухьэр пчъа-гъэу зэтеутыгъэн фэягъэ, ащ шъхьи телъэу, шъхьангъупчъи иIэу, зы бгъумкIэ пчъэ хэлъэу щытын фэягъ. Къухьэ кIоцIыри къухьэ кIыбыри къэтранкIэ дэгъоу гъэлэгъэн фэягъэ, ыкIоцI псыр имыхьаным пае.

Зыримыгъэкъудыеу, къухьэм ишIын Нухьэ фежьагъ. Ащ нибжьи къухьэ ышIыгъэу щытыгъэпти, ар зэрэбгъэпсын фэе шIыкIэр Тхьэм къыгуригъэIуагъ, Нухьэ дэх имыIэу Тхьэм къызэрэриIорэм тетэу пстэури ыгъэцакIэщтыгъэ.

Къухьэр хьазыр зэхъум, Нухьэрэ зэкIэ ащ иунагъорэ ыкIоцIы ихьагъэх. Тхьэм Нухьэ къыриIогъагъ: „Сыд фэдэрэ хьэкIэ-къуакIи, псэушьхьи, къолэ-бзыуи зы хъурэ зы бзырэ зэгъусэхэу къухьэм зыдибгъэтIысхьэнхэшъ, къэбгъэ-нэжьынхэ фае. Ащ пае,

къухьэм къыбдесыфэхэкIэ, ахэмэ тэрэзэу уафэгумэ-кIын фае. Шъо-ри ахэми шхыныгъохэу ыкIи шкъунIусхэу шъуфэхъущтым фэдиз жъугъэ-хьазыр“.

Нухьэрэ иунагъорэ сыд фэдэрэ хьэкIэ-къуакIи, псэушъхьи, къолэбзыуи къухьэм зы хъурэ зы бзырэ зыдыращагъ ыкIи щызэдаIыгъыфэхэкIэ гупсэфыгъо яIэу щытынымкIэ зэкIэ ашIагъ. ЗэкIэхэм афэхъун шхын яIагъ.

Тхьэм игущыIэхэм адиштэу шIэгъэн фэе пстэури зызэшIуахым, Тхьэм къухьэм ипчъэ зэфишIыжьыгъ. Адрэ цIыфхэу Тхьэм ыIорэм едэIунэу фэмыягъэхэр зэкIэ чIыгум къытенагъэх.

ЕтIанэ Тхьэм ощхышхо чIыгум къыфигъэкIуагъ. ЫпэрапшIэу ощхыр мэкIэ-макIэзэ шъабэу къещхэу къыубли, нэужым лъэш дэдэу ар хъугъэ. Къухьэм шъхьэу телъым мэкъэ щынагъо пыIукIэу ошхыцэшхохэр къытыри-пхъэщтыгъэх. ТыдэкIэ уплъагъэми псышхом зэлъиубытыгъэ нахь мышIэми, уаер зэпыужьыщтыгъэп. ЗэкIэ чIыгур зэфэдэкIэ куоу зэлъызыштэгъэ псым Нухьэ икъухьэ къыIэти, рихьыжьагъ.

Зэпымыужьэу мэфабэрэ ощхыр къещхыгъ. ХьакIэ-къуакIэхэр зэрысхэм къикIыхэу, чIыгум шъхьафитэу къыщакIухьэмэ ашIоигъуагъ, зэрэзэщыгъэхэм къыхэкIэу. Нухьэ ыкъохэри ащ нахьыбэрэ фэежьыгъэхэп къухьэм исыжьынхэу, ахэр яунэ лъэшэу фэзэщыгъагъэх. Ау Нухьэ ариIуагъ: „Шъо щыIагъэ шъуиIэн ыкIи шъуежэн фае“.

Мэфабэ зыблэкI нэужыр ары ныIэп ощхыр зызэпыужьыгъэр. А уахътэм ехъулIэу, къушъхьэ шыгухэри ыгъэбылъхэу, джарэу лъагэу псыр къыдэкIоегъагъ. Жьыбгъэр къилъыгъ ыкIи псы кIыIум къухьэр щесэу фежьагъ.

Жьыбгъэр къызэрепщэрэм хахъоштыгъ ыкIи мэкIэ-макIэзэ псым къыкIичэу ригъэжьагъ. Зэгорэм Нухьэрэ ащ иунагъорэ къушъхьэ шыгухоу псым къыхэщы-хэрэр алъэгъугъ.

Нухьэ къыIуагъ: „Къолэбзыухэм атамэхэр зэкIащынхэ фае. Къолэжъыр истIупщынышъ сеплъыщт". Къолэжъыр шъхьафит зэрэхъугъэм тетэу, зиIэти IубыбыкIыгъ, ау шIэх дэдэу

къыгъэзэжьыгъ. Нэужым Нухьэ тхьаркъор ытIу-пщыгъ. Ау ащи шIэхэу къыгъэзэжьыгъ, сыда зыпIокIэ ар щетIысэхынэу чIыпIэ гъушъэ гори къыгъотыгъэп.

Мэфэ заулэ зытешIэм, джыри тхьаркъор Нухьэ къухьэм ритIупщыгъ. Мызыгъэгум чъыгэу псым къыхэщыгъэр ылъэгъугъэти, ащ къутэмэ цIыкIу горэ къыпичи, ыцапэ дэлъэу къыгъэзэжьыгъ. Ар чIыгум псыр зэрэщыкIи-чыжьрэм ишыхьатэу щытыгъ.

Аужыпкъэм къушъхьэ кIыIум къухьэр къыщыуцугъ. Псы къиушхор джащ щызэпыугъ. Нухьэ рэзэныгъэшхо хэлъэу къыIуагъ: „Тхьэм гущыIэу ышIыгъагъэр къыгъэшъыпкъэжьыгъ. ШIэхэу чIышъхьашъор къэчъэпхъы-жьынышъ, джыри икIэрыкIэу ащ ущыпсэун плъэкIынэу хъужьыщт. Джыри икIэрыкIэу тхьаркъор стIупщынышъ, ащ псэупIэ зыфигъотыщт“.

Джаущтэу къыIозэ, ащ тхьаркъор къухьэм ритIупщыгъ. Тхьаркъор Iубыбы-кIыгъ ыкIи нахьыбэрэ къыгъэзэжьыгъэп. Нухьэ къыгурыIуагъ псыр чIышъхьа-шъом зэрэтекIыжьыгъэр ыкIи ар зэрэгъушъыжьыгъэр.

Тхьэм Нухьэ къыриIуагъ: „Джы мары шъощ пае сичIыгу хьазыр. Уибын пкIы-гъоу къухьэм къикIыжь, адрэ хьакIэ-къуакIэхэри псэушъхьэхэри къищы-жьых".

Нухь, ащ ишъуз, ахэмэ акъуищэу зишъхьэгъусэхэр зыкIыгъугъэхэр къухьэм къикIыжьыгъэх. Ахэр чIыгумрэ ащ ижьы къабзэрэ лъэшэу ащыгу-шIукIыщтыгъэх. Пстэури зэгъусэхэу Зиусхьаным щытхъур фашIыгъ, псы къиугъэшхом зэрэщиухъумагъэхэм пае ыкIи чIыгу шIагъоу Тхьэм тыны къафи-шIыгъэм пае Ащ ищытхъу лъагэу аIэтыщтыгъ.

„Лъэшэу гухэкI сщэхъу чIыгум псы къиугъэшхор къытезгъэонышъ, цIыфхэмрэ адрэ нэмыкIыбэхэу псэ зыпытхэмрэ ащ езгъэтхьалэнхэ фаеу зэрэхъугъэр, – къыIуагъ Тхьэм. – Ау Сэ сшIоигъу джы шъо сичIыгу разэ шъущыхъунэу ыкIи шъущынасыпышIонэу! Шъуеплъ!“

ЗэкӀэри уашъом дэплъыягъэх, шъо зэфэшъхьафхэр зиӀэ лэгъупкъопсыр ащ ралъэгъуагъ. „Ошъогум лэгъупкъопсыр ишъулъагъо къэси, – къариӀуагъ Тхьэм, – зэкӀэ чӀыгум щыпсэухэрэм тапэкӀэ псым изэрар къясымыгъэкӀынэу гущыӀэ къы-зэрэшъостыгъэр шъугу къэжъугъэкӀыжь. ГущыӀэу къышъостыгъэхэр сыдигъуи зэрэзгъэшъыпкъэжьхэрэр шъо шъошӀэ“.

Мы къэбарыр „Пегъымбар Мусэ апэрэ тхылъэу ытхыгъэм“ ияхэнэрэ шъхьэ къыщегъэжьагъэу Библием дэжъугъотэщт.

ИБРАХЬИМЭ – ТХЬЭМ ИНЫБДЖЭГЪУ

Ибрахьимэрэ ащ ишъхьагъусэу Сарэрэ Бабилэн хэгъэгум икъалэу Ур щыпсэу-щтыгъэх. Зэгорэм Тхьэм Ибрахьимэ къыриӀуагъ, Бабилэн къыбгы-нэнышъ, нэмыкӀ хэгъэгу кӀонэу. А хэгъэгур Ибрахьимэрэ ащ къытехъукӀы-щтхэмрэ къариты шӀоигъуагъ.

Ибрахьимэрэ Сарэрэ сабый яӀагъэп, ау Тхьэм Ибрахьимэ къыриӀуагъ: „Сэ а хэгъэгукӀэр ори, уилъфыгъэхэми, ахэмэ ялъфыгъэхэми къышъостыщт. Шъо силъэпкъы шъухъущт". Ибрахьимэ ныбжь хэкӀотагъэ иӀагъэ нахь мышӀэми, ишъузэу Сарэрэ ежьырырэ сабый къафэхъунэу Тхьэм къызэригъэгугъагъэхэр ащ ышӀошъ хъущтыгъэ.

Ибрахьимэрэ Сарэрэ гъогум техьанхэу загъэхьазырэу фежьагъэх. Шхыныгъоу ыкӀи щыгъынхэу ящыкӀэгъэщтхэр зыдаштэхи, яныбджэгъухэм аӀапэхэр аубытыжь-хи, ахэр ежьагъэх.

Ибрахьимэрэ Сарэрэ а хэгъэгур зыдэщыӀэр ашӀэщтыгъэп, ыкӀи рыгъо-зэнхэу сурэт гори яӀагъэп. Гъогоу зэрыкӀощтхэр къязгъэлъэгъущтыгъэр Тхьэр ары. Гъогууанэу зэпачын фэягъэр къинэу ыкӀи кӀыхьэу щытыгъ. Чэщырэ ахэр щэтыр гъэӀагъэм чӀэлъхэу чъыещтыгъэх, нэфшъагъо зэрэхъоу къэтэджыхэти,

ягъогу техьажьыщтыгъэх ыкIи ахэр лъыкIуатэщтыгъэх хэгъэгу пчъагъэхэр зэпачызэ.

ЫIпшъэкIэ къызэрэщытIогъахэу, Ибрахьимэрэ Сарэрэ жъы хъугъагъэх нахь мышIэми, джыри сабый яIагъэгоп. Зэгорэм Тхьэм Ибрахьимэ къыриIуагъ:

„Гъогум телъ пшэхъуацэхэр е ошъогум ит жъуагъохэр къэплъытэнхэ плъэкIына? Арышъ, зэгъашIэ о къыптекIыщт цIыф пчъагъэр зыфэдизыр умышIэжьэу зэгорэм мафэ къызэрэпфэкIощтыр“. Тхьэм къыIуагъэр Ибрахьимэ ышIошъ хъугъэ.

Бэрэ зытетыгъэхэу, зытепшъыхьэгъэхэ гъогур сыдэу щытми зэпачи, ахэр хэгъэгум къэсыгъэх. Ащ узыщыпсэун унэ гори щыIагъэпти, ящэтырэ агъаIи, ащ чIэтIысхьагъэх.

Зэгорэм Ибрахьимэ ищэтырэ нэбгырищэу занкIэу къыфакIохэрэр ылъэгъугъ. Ахэр къызэсыхэм, апэгъокIи ариIуагъ: „Тищэтырэ шъукъычIахьи, зыжъугъэпсэф, – афэнэгушIоу Ибрахьимэ гъогурыкIохэр къыригъэблэгъагъэх. – Хьалыгъуи къышъоттынышъ, тIэкIуи шъушхэн“.

„Тигуапэу тыкъеблэгъэщт, – ахэмэ джэуап къатыжьыгъ. – Къэбар гушIуагъуи къыпфэтхьыгъ: уишъхьэгъусэ Сарэ шъао къыфэхъущт". ХьакIэхэм къаIуагъэр зызэхехым, Сарэ щхыгъэ. „КIэсащэкIэ енэгуягъо, – егупшысагъ ар, – титIуи жъы тыхъугъэба".

А гъогурыкIохэр Тхьэм Ибрахьимэ къыфигъэкIогъагъэх, къэбар гушIуагъор къыфаригъэхьынэу. ЫкIи ахэмэ къаIуагъэр Сарэ ышIошъ зэрэмыхъугъэр Ащ лъэшэу ыгу къеуагъ. Ау шIэхэу Сарэ къызэхишIагъ гъогурыкIомэ къаIуагъэр зэрэшъыпкъэр ыкIи егъэшIэрэ гугъапIэу зыдиIыгъыгъэр къызэрэдэхъущтыр. „Тхьэм ымылъэкIын Iоф зи щыIэп“, – ыIуагъ ащ.

Нэужым Ибрахьимэрэ Сарэрэ шъаоу къафэхъугъэм насыпышIо дэдэу зари-гъэлъытэжьыщтыгъэ. Ахэр ащ ИсхьакъкIэ еджагъэх. Джаущтэу Тхьэм къари-тыгъэгъэ гущыIэр къыгъэшъыпкъэжьыгъ.

Ибрахьимэрэ Сарэрэ Исхьакъ лъэшэу шIу алъэгъущтыгъ. Щэтыр пашъ-хьэм исхэу ахэр гушIуагъом хэтыхэу лъыплъэщтыгъэх яшъао зэрэджэгурэм.

Илъэсхэр кIощтыгъэх. Исхьакъ псэуныгъэ пытэ иIэу ыкIи кIочIэшIу хэлъэу зыкъиIэтыщтыгъ. ЯкIэлэцIыкIу янэ-ятэхэр щыгушIукIыщтыгъэх ыкIи гугъапIэ зыхэлъ гущыIэхэу къариIогъагъэхэмкIэ Тхьэр къафэшъыпкъэу къызэрэчIэкIыгъэм пае Ащ щытхъу фашIыщтыгъ.

Тхьэм Ибрахьимэ хэгъэгукIэрэ къорэ къыритыгъэх. ЫкIи Ибрахьимэ икIалэ лъэшэу шIу ылъэгъущтыгъ.

Тхьэми Ибрахьимэ шIу къылъэгъущтыгъ. Адэ ежь Ибрахьимэ? Нахьыпэрэм фэдэу джыри ащ Тхьэм цыхьэ фишIыщтыгъ шъуIуа?

Тхьэм Ибрахьимэ ыушэтынэу рихъухьагъ. Зэгорэм ащ Ибрахьимэ къыриIуагъ: „Уишъаоу шIу дэдэ плъэгъурэр гъусэ зыфэшIи, мо къушъхьэм ышыгу дэкIуай. Ащ Исхьакъ къурмэн щысфэпшIынэу сыфай“.

Ибрахьимэ тхьамыкI! Ащ зэрэшIоигъуагъэр Тхьэм фыриIэ шIулъэгъуныгъэр нэмыкI шIыкIэ горэмкIэ къыушыхьатынэу! Ау ар Тхьэм фэIорышIэу щытти, мызы-гъэгуми къызэрэриIуагъэу зекIуагъэ. Пхъэжъые IапIэрэ шъэжъыерэ зыдиштэхи, Исхьакъ зыдырищажьи, ар къушъхьэм дэкIоягъ.

Исхьакъ ышIэщтыгъэ мыжъо зэтелъхьагъэхэмрэ ащ пхъэжъыеу щызэтетэ-къуагъэмрэ къарыкIырэр, ащ Тхьэм пае зыгорэ къурмэн щашIэу зэрэщытыр. „Сыд фэдэ къурмэна Тхьэм фэтшIыщтыр, ащ шIулъэгъуныгъэу фытиIэм ишыхьатэу?“ – Исхьакъ ятэ еупчIыгъ.

Ибрахьим лъэшэу чэфынчъэу щытыгъ, ау Исхьакъ къызэреупчIыгъэм иджэуап ритыжьыгъ: „Тхьэм Ежь къурмэныпхъэу зыфишIыщтымкIэ тэ Ащ шIошъхъуныгъи фытиIэн, цыхьи фэтшIын фае“.

Тхьэр фэягъэп Исхьакъы хьадэгъу ыгъотынэу. Ар фэягъэп Ибрахьимэрэ Сарэрэ насыпынчъэу къыгъэнэнхэу. Ау Ибрахьимэ

къыфыриӀэ шъыпкъэныгъэр зынэсырэр, риӀорэр ыгъэцакӀэмэ ыуплъэкӀу Ащ шӀоигъуагъ.

Ибрахьимэ Исхьакъ зэкӀоцӀипхи, къурмэншӀыпӀэу ыгъэхьазырыгъэм тыригъэгъолъхьагъ. Шъэжъыер къышти, Исхьакъ зытырищэягъ, ау а охътэ дэдэм Тхьэм ымакъэ къэӀугъ: „ЗыӀаж, Ибрахьим! Пкъо унэмыс! Модэ мо куандэм хэнэгъэ мэлыр убыти, ар пкъо ычӀыпӀэкӀэ къурмэн шӀы“.

Джы Тхьэм ышӀошъ хъугъэ Ибрахьимэ инэу цыхьэ къызэрэфишӀырэр ыкӀи ишӀоигъоныгъэхэмкӀи сыдигъуи ӀорышӀэу зэрэщытыр. Ибрахьимэрэ Исхьакърэ насыпышӀуагъэх. Ахэмэ лъэшэу Тхьэм шӀушӀэ щытхъур фаӀощтыгъ.

Къушъхьэм къехыжьыфэхэкӀэ хъугъэм бэрэ ахэр рыгущыӀагъэх, Тхьэм цыхьэ зэрэфашӀырэмкӀэ ыкӀи Ащ ыӀорэм зэрэшӀомыкӀыхэрэмкӀэ гушӀощтыгъэх.

Тхьэм игущыӀэ къыгъэшъыпкъэжьыгъ ыкӀи Исхьакърэ ащ илъфыгъэхэмрэкӀэ Ибрахьимэ ылъ хэкӀыгъэхэр гъунэ зимыӀэ цӀыфыбэ дэдэу хъугъэх.

Мы къэбарэу Ибрахьимэ ищыӀэныгъэ щыщхэр къэзыӀуатэрэр „Пегъымбар Мусэ апэрэ тхылъэу ытхыгъэм“ ия I2-рэ шъхьэ хэжъугъотэщт.

ИСХЬАКЪРЭ РЕБЕККЭРЭ

Ибрахьимэ ыкъоу Исхьакъ игъусэу Ханаан хэгъэгум щыпсэущтыгъ. Илъэ-сыбэкӀэ узэкӀэӀэбэжьмэ Тхьэм Ибрахьимэ къыгъэгугъэгъагъ Ибрахьимэ иунагъо кӀыгъоу мы хэгъэгум зэрэщыпсэущтымкӀэ. Джы джары зэрэщытыгъэри: ахэр ащ щыпсэущтыгъэх ыкӀи сыдигъокӀи рэзагъэх. Ахэмэ Тхьэм цыхьэ фашӀыщтыгъ, шӀуи алъэгъущтыгъ. Ахэмэ ашӀэщтыгъ Тхьэр къазэрэфэгумэкӀырэр.

Илъэсхэр кIощтыгъэх. Ибрахьимэ ишъхьэгъусэу Сарэ лIагъэ. Ежь Ибрахьими жъы дэдэ хъугъагъэ. Ащ къыхэкIэу Ибрахьимэ гухэлъ ышIыгъ: „Скъоу Исхьакъ ифэшъошэ шъуз дэгъу иIэу хъунымкIэ амалхэр зесхьанхэ фае. СызылIэкIэ ар изэкъо дэдэу къэнэнэу сыфаеп“.

Ибрахьимэ ышIэщтыгъ Исхьакъ ежь зыщыщ лъэпкъым къыхэкIыгъэ бзылъфыгъэр шъхьэгъусэкIэ къыхихын зэрэфэер. Ау ежь яцIыф лъэпкъ пэчы-жьэу нэмыкI хэгъэгум щыпсэущтыгъ. Ащ пае Ибрахьимэ тыриубытагъ иунэIут а хэгъэгум ыгъэкIонэу. Ащ Исхьакъ шъхьэгъусэ фэхъущтыр къыщигъотын фэягъэ.

Ибрахьимэ унэIутым къеджагъ. Ар цIыфышIоу, ыгу зэIухыгъэу щытыгъ. Илъэсыбэ хъугъэу шъыпкъагъэ хэлъэу Ибрахьимэ унэIутэу фэлажьэщтыгъ.

„Адрэхэм анахьыбэу о нахь цыхьэ къыпфэсэшIы, – Ибрахьимэ иунэIут риIуагъ. – ГущыIэ къысэт сыкъызхэкIыгъэ цIыф лъэпкъыр зыщыпсэурэ хэгъэгум укIонышъ, ащ Исхьакъ шъхьэгъусэ фэхъущтыр къыщыбгъотынэу".

УнэIутыр хэгупшысыхьагъ.

„Сыдэущтэу къезгъэзэгъыщта ар сэ къыздежьэнышъ, мыщ къыздэсщэнэу?“ – нэужым къэупчIагъ унэIутыр. „УзэрэзекIон фэе пстэумкIи Тхьэм уигъэгъозэщт,

Ибрахьимэ джэуап ритыжьыгъ.

УнэIутыр ыпэ илъ гъогу чыжьэм техьагъ. Ащ ынэхэм сапэр акIизы хъу-щтыгъэ, щэчыгъуаеу щыт фэбэшхор ыщэчыщтыгъ. Гъогур къинэу ыкIи уигъэ-уцоу щытыгъ.

УнэIутым мэхъушипшI зыдырищэжьагъ, ахэмэ дышъэ шъыпкъэм хэшIы-кIыгъэ шIухьафтыныбэу, шъхьэгъусэ лъыхъурэр зэрэбаир къэзыушыхьатхэрэр атепхыхьэгъагъэх.

Бэрэ гъогу зытетыхэ нэужым унэIутыр Ибрахьимэ нахьыпэкIэ зыщыпсэу-щтыгъэ къалэм къекIолIагъ ыкIи псынэм дэжь къыщыуцугъ, ащ щыт чъыгхэм яжьау зыщигъэпсэфынэу.

УнэIутым лъэIукIэ Тхьэм зыфигъэзагъ: „Зиусхьан, си-Тхь, къыздэIэпыI. Къысэгъэлъэгъу Исхьакъ пае о шъузэу къыхэпхыгъэр. Пшъашъэхэр псынэм псыхьэ къэкIох. Ахэмэ ащыщ горэм псы сыригъэшъонэу селъэIущт. Ащ псы къыситэу, симахъушэхэри ригъэшъонхэу къызысиIокIэ, джащыгъум сэ къэсшIэщт – а пшъашъэр Исхьакъ шъузы фэхъунэу о къызэрэ-бгъэнэфагъэр“.

ЗэкIэ къалэм щыпсэухэрэр псынэм псыхьэ къэкIощтыгъэх.

Бэ темышIэу ащ пшъэшъэ дахэ къыIухьагъ. ЫIтамэ тетэу псы зэрихьыщт къошыныр ащ къыхьыгъ.

„СыолъэIу, сешъонэу псы къысэт“, – елъэIугъ унэIутыр.

„Боу къыостын, – джэуап къыритыжьыгъ пшъашъэм, – уимахъушэхэри езгъэшъонхэба“.

УнэIутыр къэгушIуагъ. Исхьакъ ищыкIэгъэ шъузыр ащ къыгъотыгъ! Ащ пшъашъэм дышъэ Iэлъынэу шIухьафтынэу къыздихьыгъэр ритыгъ. Пшъашъэм къыриIуагъ Ребеккэ зэрицIэр.

УнэIутым пшъашъэр къызэригъотыгъэмкIэ Тхьэм щытхъу фишIыгъ.

Джы унэIутым пшъашъэм янэ-ятэхэр зэригъэлъэгъунхэшъ, зэкIэ Iофыр зытетыр ариIотэн фэягъ.

„Зыгорэм сыкъыщыуцун слъэкIыщта, чэщ чъые щисхынэу?“ – ар Ребеккэ еупчIыгъ. „Тиунэ чIыпIабэ иI, – пшъашъэм джэуап къытыжьыгъ. – НекIо тадэжь, сянэ-сятэхэми нэIуасэ уафэсшIын“.

Ребеккэ къыриIуагъэм зи пимыIухьэу, унэIутыр дежьагъ. Ребеккэ ядэжь зехьажьым, ямынэIосэ цIыф ащ зэрэкIыгъур янэ-ятэхэм агъэшIэгъуагъ.

Ахэмэ псынкIэу гу лъатагъ Ребеккэ ыIапэ дышъэ Iэлъыныр зэрилъыр, арыти унэIутым ариIотагъ ар къалэм къызфагъэкIуагъэр.

„Ар о пкIыгъоу къыбдежьэмэ, лъэшэу тыфэзэщыщт, – аIощтыгъ пшъашъэм янэ-ятэхэм. – Ау ежь Ребекк ары зэрэзекIощтыр къыхэзыхыщтыр“.

„Сэ мыщ зыфиIорэм сыдэкIощт ыкIи Исхьакъ шъузы сыфэхъущт", – джэуап къаритыжьыгъ пшъашъэм.

ЫIужырэ мафэм Ребеккэрэ унэIутымрэ Ханаан чIыгум къэкIожьынхэу къежьэжьыгъэх. Ахэмэ Ребеккэ иунэIут бзылъфыгъэу къыздырищэжьагъэри ягъусагъ.

Охътабэрэ гъогум тетыгъэхэу, Ибрахьимэ ищэтырэ къызеблэгъэжьыхэм, Исхьакъ къапэгъокIыгъ. Ар Ребеккэ зэрэIуплъагъэм тетэу шIу ылъэгъугъ. Ащ лъэшэу насыпышIоу зилъытэжьыщтыгъ, ыпашъхьэ ит пшъэшъэ дахэр псэогъу зэрэфэхъущтым пае.

„НекIо, сятэ нэIуасэ уфэсшIыщт, тызыщыпсэущтыр къэозгъэлъэгъущт, – риIуагъ ащ Исхьакъ. Ребеккэ гушIощтыгъэ янэ-ятэхэр къыбгынэнхэшъ, Исхьакъ дэжь къэкIонэу зэрэрихъухьагъэмкIэ.

НыбжьыкIэу зэфэзыгъэхэр лъэшэу насыпышIуагъэх, Ибрахьими, ар зилъэгъукIэ, лъэшэу гушIощтыгъ. Тхьэм ылъэгъущтыгъ, Ибрахьимэ цыхьэ къызэрэфишIырэр, ащ паий Исхьакъ шъхьэгъусэ къыгъотынымкIэ IэпыIэгъу къыфэхъугъ.

Ибрахьимэ ыкъоу Исхьакъы шъуз къыгъотынымкIэ Тхьэр къызэрэдэIэпыIагъэм икъэбар „Пегъымбар Мусэ апэрэ тхылъэу ытхыгъэм“ ия 24-рэ шъхьэ щыжъугъотыщт.

ЯКЪУБЭРЭ ЭСАУРЭ

Исхьакъ Ханаан хэгъэгум щыпсэущтыгъ. Ар джы жъы хъугъагъэ, инэплъэгъу къыубытырэми нахь къыщыкIагъэу щытыгъ ыкIи

ишъузэу Ребеккэ ащ лъыплъэ-щтыгъ. Исхьакърэ Ребеккэрэ зэтIуазэхэу шъэуитIу яIагъ: Эсаурэ Якъубэрэ. Ахэр янэ-ятэхэм шIу дэдэ алъэгъущтыгъэх.

Эсаурэ Якъубэрэ яцIыкIугъом зэгъусэхэу ренэу джэгущтыгъэх. Ахэр зыщыпсэущтыгъэ щэтырэм ыпашъхьэ гъэхъунэшхо илъыгъэти, хъоупщэоу къызыщачъыхьан щыIагъ.

Ау зыкъызаIэтым, зэшхэм агу зыфэщагъэу хъугъэхэр зэфэшъхьафыгъэх.

„Тызэгъусэу шакIо тыгъакIу", – Эсау Якъубэ риIощтыгъ.

„Тхьэуегъэпсэу, сыфаеп, – ащ Якъубэ къыриIожьыщтыгъ, – сэ унэм сыкъинэ сшIоигъу".

Ребеккэ Якъубэ шIу дэдэ ылъэгъущтыгъ. Ащ игопагъ Якъубэ бэрэ унэм зэрисырэр. Унэр зэIахы зыхъукIэ, ахэр бэрэ гущыIэгъу зэфэхъущтыгъэх. Якъубэ ышIэщтыгъ: Эсаурэ ежьырырэ зэтIозагъэх нахь мышIэми, Эсау тIэкIу дэдэкIэ нахь пасэу къэхъугъэшъ, ар зэрыщыпэлъфым пае, Исхьакъ Тхьэм елъэIун

фэягъ Ащ ынэшIу анахьэу къыщыфэнэу.

„Ар зэфагъэп ныIа", – Якъубэ янэ етхьаусыхэлIыщтыгъ.

Исхьакъ ыгу рихьыщтыгъ ыкъоу Эсау шэкIоным зэрэпылъыр, сыд фэдэ къылъэгъугъэми къыфиIуатэ зыхъукIэ, игуапэу едэIущтыгъ: Iошъхьэ шыгу лъагэхэу, гъэхъунэ шхъуантIэхэу дунаир къэзыгъэдахэхэу, джы ежь Исхьакъ жъы зэрэхъугъэм къыхэкIэу ымылъэгъужьыщтыгъэхэм яхьылIэгъэ къэбархэр.

Джаущтэу уахътэр кIозэ, Эсау зэгорэм шакIо щыIэу Ребеккэ Якъубэ къеджагъ. „Эсауэ ищыгъынкIэ шIэхэу зыфапэри, уятэ дэжь ихь, – ным ащ риIуагъ. – Эсау къэкIожьыфэкIэ, уятэ Тхьэм ынэшIу къыпщыригъэфэнэу тшIыщт".

ЫIкъо ыIэхэмрэ ытамэхэмрэ пчэнышъохэр Ребеккэ атырипхагъэх, Исхьакъ ащ къызытеIабэкIэ, ыпашъхьэ итыр Эсау арэу къышIошIынэу. Пстэури хьазыр зэхъум, янэ ыупщэрыхьэгъэ шхынхэр Якъубэ ыштэхи, ятэ фычIихьагъэх.

Исхьакъ нэшъоу щытыгъэти, ыпашъхьэ итыр Эсау арымэ зэригъэшIэнэу, ащ ыIэхэр Якъубэ ытамэмэ къатырилъхьагъэх. „Эсау, орыба сэIо ар?“ – къеупчIыгъ Исхьакъ. „Ары, тят, ар сэры“, – джэуап ритыжьыгъ Якъубэ, ымакъэкIэ ышы зыфигъадэзэ.

Нэужым Исхьакъ, ежь ыпашъхьэ Эсау итэу шIошIызэ, щыпэлъфым Тхьэм ынэшIу къыщыфэнэу елъэIоу гугъэзэ, Тхьэм елъэIугъ ынэшIу Якъубэ къыщыфэнэу. Iофыр аущтэу зэшIокIыгъэ зэрэхъугъэм Якъубэрэ Ребеккэрэ лъэшэу ыгъэгушIощтыгъэх. Ахэр щыгъозагъэх тым икъо Тхьэм ынэшIу къыщыригъафэмэ, ар бэрэ псэунэу ыкIи сыд фэдэрэ IофыкIи гъэхьагъэхэр ышIынхэу зэрэщытыр.

ЗэкIэ хъущтыр хъугъахэу Эсау шакIо къикIыжьыгъ. Ащ къыукIыгъэм щыщ ыупщэрыхьи, ятэ ригъэшхынэу фихьыгъ. Шхыныр тым ыпашъхьэ зырегъэуцом, Тхьэм ынэшIу къыщыригъэфэнэу Эсау ятэ елъэIугъ. Джащыгъур ары Исхьакъ къызыгурыIуагъэр ар зэрагъэпцIагъэр.

„Чэсащэу укъэкIуагъ, сикIал“, – къыриIуагъ ащ Эсау.

Эсау хъугъэр къызешIэм, инэу губжыгъэ. „Сшы – гъэпцIакIо! – къэкууагъ ар. – Сэры а Тхьэм ынэшIу къызыIукIэн фэягъэр. СыолъэIу, тят, Тхьэм ынэшIу къысщыфэнэу сфелъэIу". „Хьау, джы ар сфэшIэжьыщтэп, – чэфынчъэу джэуап къыритыжьыгъ Исхьакъ. – Якъубэ Тхьэм ынэшIу къыщыфэнэу селъэIугъах, арышъ Тхьэм ынэшIу ащ къыIысхыжьын слъэкIыщтэп“. „Ар сыукIыщт!“ – ышъэ икIыгъэм фэдэу Эсау къэкууагъ.

Эсау къыIуагъэр Ребеккэ къызэхихыгъэми, ыш IэкIэмыкIодэным пае, Якъубэ зыгорэм ыгъэкIонэу ащ рихъухьагъ.

„Хэгъэгоу сшы зыщыпсэурэм кIори, ащ къыщыуцу,“ – ыкъо риIуагъ.

- УкъэкIожьын плъэкIынэу игъо къызыскIэ, сэ макъэ къыозгъэIущт".

Якъубэ Харран хэгъэгоу Ребеккэ ыш зыщыпсэущтыгъэм ежьагъ. Ащ гъогу кIыхьэ зэпичынэу ыпэ илъыгъ. Бэрэ Якъубэ кIуагъэу, чэщым ишIункI чIыгум къышъхьарыхьагъэу, зэрэпшъыгъэр къызэхишIагъ. Къыфэнэжьыгъэр зигъэпсэфынэу арыти, шъхьантэм ычIыпIэкIэ мыжъо джашъор ышъхьэ чIилъхьи, чIыгур ипIэу хэчъыягъ.

Якъубэ пкIыхьыпIэм хилъэсагъ. Ащ чъыем хэтэу мэлэIичхэр зыщызэблэкIыхэрэ дэкIояпIэу ошъогум лъагэу ищэягъэр пкIыхьапIэ ылъэгъугъ. Ащ дэжьым Тхьэм ымакъэ къэIоу къызэхихыгъ: „Сэ Ибрахьимэрэ Исхьакърэ сыря-Тхь. О тыдэ ущыIэми, сэ ренэу сыпкIыгъущт, шъуадэжь бгъэзэжьынымкIи IэпыIэгъу сыкъыпфэхъущт". Якъубэ ышIэщтыгъ цIыф хъоршэрыр Тхьэм ыгу зэримыштэрэр, арыти инэу къэщтагъ. Ау Тхьэм Якъубэ къыриIуагъ Ибрахьимэрэ ащ илIакъорэ шIугъэрэ дэхагъэрэ нэмыкI къафимыхьынэу аритыгъэгъэ гущыIэм Ар зэрэфэшъыпкъэр.

Якъубэ Харран хэгъэгум къызэсым, янэшэу Лабан зыцIэр къыгъотыгъ. Якъубэ ащ Iоф фишIэу ригъэжьагъ, илъэсыбэри фэлэжьагъ, сыда зыпIокIэ ежь нахьи адрэр бэкIэ нахь тхьагъэпцIэу къычIэкIыгъ.

Якъубэ ыгу етыгъэу Харран хэгъэгум щылажьэщтыгъ, ащ ишIуагъэкIи баеу хъугъэ. Мэл-пчэн Iэхъогъушхохэр ежьым иунаехэу къызыIэкIахьэхэм, шъуз къыщэнэу рихъухьагъ. Ар зыфэягъэр Лабанэ ыпхъоу Рахел арыгъэ, ау Лабан пхъу нахьыжъэу Леа зыцIэу иIагъэр, янэш тхьагъэпцIым ежь зэрэфаеу Iофхэр ыгъэпсыхи, Якъубэ къыщэн фаеу хъугъэ.

Эсау нахьыпэм фэдэу джыри Ханаан хэгъэгум щыпсэущтыгъ. Ар ыш къыришIэгъагъэм ыгъэчэфынчъэщтыгъ ыкIи гъэпцIагъэу къызэрэнагъэр зыкIи ыгу ригъэкIын ылъэкIыщтыгъэп. Ятэу Исхьакърэ янэу Ребеккэрэ щыIэжьыгъэхэп. Эсау иунагъокIэ щэтырэшхом щыпсэущтыгъ, бэрэ Iоф ышIэщтыгъ.

ЫшIэу Якъубэ ащ бэрэ ыгу къэкIыщтыгъ ыкIи егупшысэщтыгъ: „Джы сшы тыдэ щыI шъуIуа? Ар слъэгъугъэмэ, боу сыгушIоныгъи“.

Джы мары Тхьэм Якъубэ унашъо къыфишIыгъ Ханаан хэгъэгоу Ибрахьимэ ритынэу къызэригъэгугъэгъагъэм ыгъэзэжьынэу. Якъубэ зэкIэ иунагъуи ибылымхэри зэкIиугъуаехи, зыдэкIожьынэу къыраIогъэ хэгъэгум екIурэ гъогум техьагъ.

Ау инэу ыгъэщынэщтыгъэ ышэу Эсауэ зэрэIукIэщтым. „Щытхъу пфэсэшIы, Зиусхьан, ащ фэдиз илъэс пчъагъэм шIулъэгъуныгъэу къысфыуиIагъэмкIэ, -

Якъубэ Тхьэм елъэIущтыгъ. – Джыри сшэу Эсауэ сызыIукIэкIэ, сизакъоу сыкъэмыгъэнэнэу сыолъэIу".

Якъубэ ыш зыщыпсэурэм ихьанэ-гъунэ къызехьэм, ышы игубж нахь ыгъэупэбжьэным пае, нахьыпэрапшIэу тынэу мэлхэмрэ пчэнхэмрэ зыхэтхэ Iэхъогъур ыдэжь фаригъэфыгъ. Ау Эсау ащ пымылъэу гуIэзэ Якъубэ къыпэгъочъыгъ. Ащ IэплI пытэ ыш рищэкIыгъ ыкIи ебэугъ. Эсау игушIогъошхуагъ Якъубэ псэоу, зи къемыхъулIэу ядэжь къызэригъэзэжьыгъэм пае.

Тхьэр Эсау IэпыIэгъу къыфэхъугъ, ыш къызэрыдэзекIогъагъэр фигъэгъунымкIэ. Тхьэм игущыIэ ыгъэцэкIэжьыгъ – Эсау янэ-ятэхэм яхэгъэгу псаоу къыригъэгъэзэжьынэу зэриIогъагъэр. Джаущтэу зэшхэр, зэгорэм зэрэщытыгъэу, джыри зэныбджэгъушIу хъужьыгъэх.

Мы къэбарыр „Пегъымбар Мусэ апэрэ тхылъэу ытхыгъэм“ ия 27-33-рэ шъхьэхэм ахэжъугъотэщт.

ПКIЫХЬЭЛЪЭГЪОУ ЮСЫФ

Якъубэ Ханаан чIыгум щыпсэущтыгъэ. Ар джы жъы дэдагъ, ишъуз лIэгъагъэ, ау ар шъхьэзэкъуагъэп, къо пшIыкIутIу иIагъ.

Якъубэ зэкIэ ыкъохэр шIу ылъэгъущтыгъэх, ау адрэмэ анахьэу зы нэбгырэ ин дэдэу ыгукIэ фэщэгъагъ. Ар ЮсыфкIэ

заджэщтыгъэхэр ары. Зэшхэр Юсыф ехъуапсэщтыгъэх, сыда зыпIокIэ ар Якъубэ лъэшэу шIу ылъэгъущтыгъ ыкIи нахь зытыриIэтыкIзэ, ыгъэсэхъуджэщтыгъ. Зэгорэм ащ Юсыф шъо зэфэшъхьафхэр иIэу къэптан дахэ тынэу фишIыгъ.

Юсыф ышхэм ашIэгъэ пстэури сыдигъуи ятэ риIотэжьыщтыгъ, ащ пае бгъэшIэгъонэу щытыгъэп зэшхэм ар шIу зэрамылъэгъущтыгъэр.

Зэгорэм Юсыф пкIыхьэпIэ гъэшIэгъон ылъэгъугъ. А пкIыхьапIэм щилъэгъугъ ышхэм ягъусэу лэжьыгъэ бганэхэр апхыхэу. ЫкIи мары ежь ибганэ зыкъыIэтыгъ, занкIэуи къэуцугъ ыкIи къошхэм ябганэхэм ащ шъхьащэ къыфашIыгъ.

А пкIыхьапIэр Юсыф ышхэм къызафеIотэжьым, къыфэгубжыгъэх.

„Арэп, тэ о шъхьащэ къыпфэтшIынэу ара узэрэгугъэрэр? – ахэр къызэкIэ-плъыхьагъэхэу къеупчIыгъэх. – Укъыддэхьащхы, ара?“

НэмыкI уахътэ горэми Юсыф, пкIыхьапIэкIэ уашъом дэплъыезэ, тыгъэр, мазэр ыкIи жъогъо пшIыкIуз ылъэгъугъ. А пстэуми ежь Юсыф шъхьащэ къыфашIыгъ.

Мызыгъэгум ар къызыфиIотэжьыгъэ яти губжыгъэ. „Сыд делагъэха сэIо мы плъэгъухэрэр?“ – къыхэкуукIыгъ ар. А уахътэм къыщегъэжьагъэу ышхэм нахь лъэшъэу Юсыф афэмылъэгъоу хъугъэ.

Якъубэ баеу щытыгъ. Ащ иIагъэх мэл ыкIи пчэн Iэхъогъушхохэр. Мэлхэм ыкIи пчэнхэм сыдигъуи уц шхъонтIэ IэшIурэ псы къабзэрэ ящыкIагъэх. Ащ къыхэкIэу Iахъохэм хъупIэ тэрэзрэ псышъуапIэрэ къагъотынхэм пае, былымхэр чыжьэу афынхэ фаеу хъущтыгъэ.

Iэхъогъухэр тэрэззэу къагъэгъунэнхэм пае, ахэмэ Якъубэ ыкъохэри адакIощтыгъэх. Бэрэ къыхэкIыщтыгъэ хъупIэ шхъонтIэ тэрэзым лъэIэсыфэхэкIэ гъогуонэ кIыхьэр зэпачэу. Юсыф ахэмэ гъусэ афэхъущтыгъэп, ренэу унэм къинэщтыгъэ.

Зэгорэм Якъубэ ыкъохэм чыжьэу афыгъэ Iэхъогъухэр мэфабэ хъугъэу агъэхъущтыгъэх. Якъубэ къэбар зэрэщымыIэм ыгъэгумэкIыщтыгъ, арыти ащ Юсыфы риIуагъ: „Ежьэри, пшыхэр къэгъотых. Ашхыщтри афахь, яIофхэм язытети къызэгъашI“.

Джаущтэу Юсыф гъогум техьанэу хъугъэ. Ар мэфэ заулэрэ кIуагъэ, ышхэр зыдэщыIэ чIыпIэр къегъотыфэкIэ. Ышхэм ар чыжьэкIэ къалъэгъугъ ыкIи къыдэхьащхыхэу рагъэжьагъ: „Муары къэкIо, пкIыхьэпIэлъэгъу бэлахьэр!“ – аIощтыгъэ ахэмэ.

Ащыщ горэм къыпигъэхъуагъ: „Ащ ипкIыхьапIэхэм сэ сязэщыгъ. Ар къызыкIэкIогъэщтыр зыкIожьыкIэ бзэгу тихьынэу, зэкIэ мыщ щытшIэрэр тятэ риIотэжьынэу арын фае. Арышъ, тэжъугъэукIи ыуж тижъугъэкIыжь".

НэмыкI горэми къыIуагъ: „ЗэкIэмэ анахьышIур – тэжъугъэубыти, мо псынэу псыр зэрыгъукIыжьыгъэм итэжъугъадз“. „Дэгъоу угу къэкIыгъ", – адрэхэми ащ дырагъэштагъ. Зэшхэр Юсыф тебанэхи, ятэ къыритыгъэгъэ къэптан дахэр къыщатхъи, ежь псынэм радзагъ.

ЕтIанэ ахэр тIысыхи, Юсыф къафихьыгъэ гъомлапхъэр мыгумэкIыхэхэу ашхэу аублагъ. ЗэкIэм ахэмэ хьылъэзехьэ мэхъшэ купышхоу къафэзыузэнкIыгъэу жъажъэу къапэблагъэ хъурэр алъэгъугъ. Ахэр сатыушIэхэу Мысырым кIощтыгъэхэр арыгъэх.

„Джыдэдэм сыгу къэкIыгъэр шъошIа? – зэшхэм ащыщ горэм къыIуагъ. – Мо къэлъагъохэрэ гъогурыкIохэм тшынахьыкIэ ятэжъугъащ. Ахэмэ ар Мысырым зыдащэнышъ, нэужым нибжьи тлъэгъужьыщтэп“.

АIуагъэр агъэцэкIагъ. Зэшхэм Юсыф псынэм къыралъэшъужьыгъ ыкIи сатыушIэхэм къяджагъэх.

„Мы кIэлэ мытIырымкIэ тхьапш къытэшъутына?“ – зэшхэр гъогурыкIохэм яупчIыгъэх.

ЗэдэгущыI-къызэдэгущыIэжьхи, тыжьын ахъщэ жъгъэйхэу тIокI къазы-ратым, Юсыф сатыушIэхэм аратыгъ. Нэужым зэшхэр бэрэ

акIэлъыплъэжьхэу щытыгъэх акIэрыкIыжьыгъэ сатыушIэхэм. Ежь Юсыфэу джыри хъугъэр зышIошъ зыгъэхъун зымылъэкIыщтыгъэр нэшхъэй дэдэу зыщэфыгъэхэм ауж итэу ада-кIощтыгъ. Нэужым зэшхэм Юсыф къэптанэу къыщатхъыгъагъэр зэхацунтхъи, шъынэу шIуабзыгъэм ылъкIэ зэхацIэлыхьагъэ. Къэптэн къолэн дахэр джы уе-плъынкIэ щынагъо хъугъэ.

Зэшхэр ядэжь къызэкIожьыхэм ахэм амал зэриIэкIэ нахь чэфынчъэу зэрэщытынхэм пылъыгъэх.

„Къеплъ зэ, тэ мы къэдгъотыгъэм, – ахэмэ аIуи, тым къэптаныр рагъэ-лъэгъугъ. – Юсыф щыгъыгъэр ары шъуIуа?“

Къэптаныр зелъэгъум, Якъубэ къэкууагъ: „Юсыф псэужьэп! Ар хьакIэ-къокIэ Iэлым зэхицунтхъагъэ“.

Ыкъоу Юсыф зэрэшIокIодыгъэм Якъубэ инэу зэридзагъэ. Ау мыдрэ илъфыгъэ зэшхэр шъэфэу гушIощтыгъэх, ащ нахьыбэрэ амылъэгъужьынэу Юсыф иIоф зэрашIагъэм пае.

Ары шъхьаем зэшхэм ашIэщтыгъэп мэхьанэшхо зиIэ пшъэрылъ Тхьэм Юсыф къызэрэфигъэхьазырыгъагъэр, ар Мысырым зынэскIэ ыгъэцэкIэнэу. Ау ащ пае ыпэрапшIэу Юсыф Iофыбэхэр зэригъэшIэнхэ фэягъэ.

Якъубэ бэрэ, ащ къыIэкIэкIын ымылъэкIэу нэшхъэигъом хэтыгъ. ШIу дэдэ ылъэгъурэ ыкъо ащ щэхъурэ темыплъэжьынэу къышIошIыщтыгъэ. Ащ ышIэщтыгъэп а Iофыр ащ щыухыгъэу зэрэщымытыр.

Юсыф ищыIэныгъэ икъежьапIэ фэгъэхьыгъэ къэбарыр „Пегъымбар Мусэ апэрэ тхылъэу ытхыгъэм“ ия 37-рэ шъхьэ къыщыжъугъотыщт.

ЮСЫФ МЫСЫРЫМ ЗЭРЭЩЫIАГЪЭР

Юсыф Мысырым щыпсэущтыгъ. Ау аэ Ханаан хэгъэгум къикIыгъэу щытыгъ. Ятэу Якъубэу Юсыф шIузылъэгъущтыгъэмрэ Юсыф ышнахьыжъ пшIыкIузрэ ащ исыгъэх.

Юсыф ищыIэныгъэ къин дэдэу щытыгъ. Ханаан щыпсэу зэхъум, ар ятэ адрэ ыкъохэм анахьэу шIу ылъэгъущтыгъ. Джы зыдэщыIэгъэ Мысырым ар щыхымагъ. ЦIыфхэм ащ Iапэ къыфашIызэ, зэраIожьыщтыгъэ: „Шъуеплъ зэ, ар нэмыкI хэгъэгу къикIыгъэ хымэ цIыфэу зэрэщытым а сыхьатым гу лъымытэн плъэкIырэп“.

Ханаан щыпсэу зэхъум, ятэ зэрэбаигъэм къыхэкIэу, зыфэе пстэури сыдигъуи ыгъотэу щытыгъ. Джы ащ фэдэ амал иIэжьыгъэп. Мысырым ар защэм, цIыф бай горэм унэIуты фэхъугъ. Юсыф иIофшIэн сыдигъокIи дэгъу дэдэу ыгъэцакIэ зэхъум, мэкIэ-макIэзэ нахь мэхьанэ зиIэ пшъэрылъхэр къыфашIхэу аублагъ. Джаущтэузэ баеу зыщэфыгъагъэм иунэгъо Iофхэм ягъэзекIонкIэ пэщэ IанатIэр иIэу хъугъэ.

Тхьэм Юсыф щыгъупшагъэп, ау Юсыф ыгу зэрихъокIынэу Ар фэягъ. Ышхэр псэкIодшIагъэм фэзыщэгъэ кIэлэ сэхъуджагъэу зэрэщытыгъэм фэдэу джыри къэмынэжьынэу Ежьыри цыхьэ къыфишIэу Юсыф цIыфмэ алъытэуи, щыгугъынхи алъэкIынэу хъумэ Тхьэм шIоигъуагъ.

Зэгорэм Юсыф ежь ымышIэгъэ Iоф горэм пае хьапсэм чIадзагъ. Хьапсэм зычIэсми Тхьэм ар изакъоу къыгъанэщтыгъэп.

Хьапсэр щынагъоу, шIункIэу ыкIи цIынэу щытыгъ. ХьапсчIэсхэм алъыплъэрэм Юсыф ыгу етыгъэу ренэу Iоф зэришIэрэм гу лъитагъэти, адрэ хьапсчIэсхэр ыIэ илъынхэу ыгъэнэфагъ.

Юсыф IэнэтIакIэр зэрэратыгъэм цIыфышIугъэу хэлъыр зэрэщытэу къэнэжьынымкIэ изэрар къекIыгъэп. Ащ хьапсчIэсхэм гуфэбэныгъэ зыхэлъ ныбджэгъуныгъэ адишIын ылъэкIыгъ. Зэгорэм хьапсчIэсхэм пкIыхьэпIэ гъэшIэ-гъонхэу алъэгъугъэхэр Юсыф къыфаIотэжьыгъэх. „А пкIыхьапIэхэм къарыкIырэр

къызгурыIоным пае, Тхьэр къыздэIэпыIэщт", – ахэмэ ариIуагъ Юсыф.

„МэфищкIэ шъхьафит ухъужьыщт, – нэбгыритIумэ язырэм Юсыф риIуагъ. – СыолъэIу, нэужым сызщымыгъэгъупш, сэри сатIупщыжьынэу сфялъэIу". Аущтэу Юсыф зэриIогъагъэр фирхьауным санэр физыгъахъоу, иIанэ къыфезыхьылIэрэмэ ащыщыгъ.

Мэфищ зытешIэ нэужым, Юсыф зэриIогъагъэм фэдэу сэнэзехьэр хьапсэм чIатупщыжьи, икIэрыкIэу фирхьауным фэлажьэу ригъэжьэжьыгъ.

Ау илъэситIу блэкIыгъэми, Юсыф джыри хьапсэм зэрэчIэсыгъ. Зэгорэм фирхьауным пкIыхьэпIэ гъэшIэгъон ылъэгъугъ. Ащ къикIырэр лъэшэу ышIэ шIоигъуагъ, ау ар къэзышIэн ыгъотыщтыгъэп. Ащ дэжьым сэнэзехьэм ыгу къэкIыжьыгъ хьапсэм къыдычIэсыгъэ Юсыф ащкIэ зэрэIазэр.

„Сэ зы нэбгырэ сэшIэ, уипкIыхьапIэ къикIырэр къыуиIон ылъэкIынэу, – ащ фирхьауным риIуагъ. – Ащ Тхьэр IэпыIэгъу къыфэхъу".

Къэбарэу зэхихыгъэм ыуж фирхьауным псынкIэу унашъо ышIыгъ Юсыф хьапсэм къычIащынышъ, ыдэжь къагъэкIонэу.

„ПкIыхьэпIэ гъэшIэгъон слъэгъугъэ, – фирхьауным къыригъэжьагъ Юсыф ыпашъхьэ къызэрыращагъэм тетэу, – сиунэIут къызэрэсиIуагъэмкIэ, о ар къысфызэхэпфын плъэкIыщт". – „АщкIэ си-Тхьэ IэпыIэгъу къысфэхъущт", – Юсыф джэуап ритыжьыгъ фирхьауным.

Фирхьауным пкIыхьэпIэ ылъэгъугъ, ар псы нэпкъ лъагэм тетэу, псым чэмибл пщэрхэу къыхэкIыхи, нэпкъым щыхъухэу аублагъэ фэдэу. Нэужыми чэм одибл псым къызэрэхэкIыгъэхэр ылъэгъугъ. А чэм одхэм адрэ чэм зишIугъохэр зыгори къэмынэу ашхыгъэх, ау етIани ахэр зэрэод дэдагъэхэу къэнэжьыгъэх. Ащ дэжьым фирхьауныр къэущыжьыгъ.

„Ай анасын, а пкIыхьэм къикIырэр сшIэщтыгъэмэ!“ – фирхьауныр къыхэкуукIыгъ. Юсыф фирхьауным джэуап ритыжьыгъ: „Тхьэм ущигъэгъуазэ шIоигъу илъэсиблым зэлъыпытэу гъэбэжъур къызэрэзэкIэлъыкIощтым ыкIи зэрэ Мысыр хэгъэгоу лэжьыгъэр зэрэщыхъоищтым. Джа илъэс гъэбэжъухэм лые хъурэ лэжьыгъэр зэкIэ зэIубгъэкIэн фае, адрэ къылъыкIощт илъэсиблыр гъэбэжъунчъэщтышъ ыкIи цIыфхэр гъаблэм ригъэзыщтыхэшъ".

„Сэ лъэшэу сэгушIо а къэбарыр Тхьэм къызэрэслъигъэIэсыгъэм пае, – ыIуагъ фирхьауным. -Лэжьыгъабэ дгъэхьазырынышъ, дгъэтIылъыщт. Ащ пае цIыф губзыгъэ тищыкIагъ а Iофыгъом пэщэнынгъэ дызэрихьанэу. Сэ исхъухьагъ о а IэнатIэм уфэзгъэзэнэу".

Джаущтэу Юсыф Мысырым иятIонэрэ пэщэ цIыфэу хъугъэ. Ащ теубытагъэ хэлъэу гъэбэжъу илъэсхэм лэжьыгъэр хьамбарым щызэригъэуIущтыгъ.

Нэужым лэжьыгъэр къызыщымыхъурэ илъэс хьылъэхэр къызэсыхэм, цIыфхэр Юсыф дэжь къакIохэзэ, ашхыщтыр щащэфыщтыгъ.

Аужыпкъэм нэмыкI хэгъэгухэми цIыфхэр къарыкIыщтыгъэх лэжьыгъэр ащэфынэу. Ханаан хэгъэгоу Юсыф ятэрэ ышхэмрэ зыщыпсэущтыгъэхэми лъэхъэнэ къиныгъор къыфэкIуагъ. Лэжьыгъэу къыщахьыжьыщтыгъэр мэкIэ дэдагъ ыкIи цIыфхэр гъаблэм щыригъэзыщтыгъэх.

Зэгорэм, хьамбарым лэжьыгъэу итэкъуагъэр зэрагъэзафэзэ, Юсыф ышхэу пчъэм къыдэкIы пэтыхэрэр ылъэгъугъэх. Юсыф псынкIэу ышхэр къышIэжьыгъэх, ау ежьхэм агуи къихьагъэп мощ фэдэ зиусхьанышхоу зыдэжь къэкIуагъэхэр ашэу. Юсыф къыфэкIогъэ ышхэр, нахьыпэкIэ зэрэщытыгъэхэм фэдэу, джыри жъалымхэу къэнэжьыгъэхэмэ ыуплъэкIунэу рихъухьагъ.

Ау ашIэгъагъэхэмкIэ ышхэр инэу зэрыкIэгъожьыгъэхэр Юсыф ышIошъ зэхъум, ежь ахэмэ ашэу зэрэщытыр ариIуи, зыкъаригъэшIэжьыгъ. Зэшхэр ащ инэу къыгъэщтагъэх. Ау Юсыф ариIуагъ: „Шъумыщынэх, шъолъэгъуба сэ сизакъоу Тхьэм

сыкъызэримыгъэнагъэр. ШъукIожьи, сятэу Якъубэ къысфашъущ. Шъо зэкIэми Мысырым шъукъыщыздэпсэунэу сэ сыфай, сыда зыпIокIэ джыри гъэблэ илъэситф зэпычыгъэн фаеу тапэ илъ".

Ащ фэдиз илъэс пчъагъэу Юсыф Мысырым зифагъэм къыкIоцI ятэу Якъубэ къызэрэщыхъущтыгъэр ар щымыIэжьэу ары. ШIу ылъэгъурэ

ыкъо икIэрыкIэу псэу-таоу зелъэгъум, ар зэрэгушIуагъэр! Ар лъэшэу насыпышIуагъ ыкIи джы Мысырым щыриIэ щыIакIэм ыгъэразэщтыгъ.

Пстэумэ анахьэу Якъубэ зыгъэгушIуапэщтыгъэр цIыфхэм агъэлъапIэу, цыхьи фашIэу Юсыф зэрэхъугъэр ары. Юсыфи ащ ышыхэри Тхьэм нэмыкI шъыпкъэу ышIыгъэх. Якъубэ Тхьэм щытхъу фишIыштыгъ Ащ Юсыф Мысырым зефэми къызэримыбгынагъэм ыкIи къызэриухъумагъэм пае.

Юсыф Мысырым зыщыIэгъэ лъэхъанэм фэгъэхьыгъэ къэбарыр „Пегъымбар Мусэ апэрэ тхылъэу ытхыгъэм“ ия-39-50 шъхьэхэм къыщыжъугъотыщт.

ПАЧЪЫХЬЭПХЪУМРЭ САБЫИМРЭ

Израил щыщыбэ Мысырым щыпсэущтыгъ. Ау ащ пае ахэм Мысырыр яхэгъэгоу хъугъэп, ащ зэрэщыхымэхэу къэнэжьыгъэх. Мысыр цIыфхэр щынэщтыгъэх Израил къикIыгъэхэм Мысырыр зыIэкIаубытэнкIэ, ащ пае аIощтыгъэ: „Тихэгъэгу Израил къикIыгъэ бащэ ис. ШIэхэу джы ахэмэ зэрэ-Мысырэу аIэ ралъхьажьыщт".

Мысыр пачъыхьэу ферхьаунри ащ фэдэ щынагъо хэтыгъ. „Зыгорэ шIэгъэн фае, – ыIуагъ ащ зэгорэм. – Армырмэ ахэр бащэ

хъуцтых. Тэщ нахьи нахь лъэшы къэхъунхэшъ, тихэгъэгу тырафыщт".

„ПщылIхэу къызыфэшIыгъэнхэ фае. Iоф хьылъэхэм акIэтхэу, ащ ыгъэпшъыхэу, нахь кIочIаджэ зыхъухэрэ нэужым, къытэзэонхэ алъэкIыщтэп“.

Фирхьауным анахь Iоф хьылъэхэр ашIэнхэу Израил цIыфхэр ригъэзыгъэх. Джы ахэр пчэдыжь пасэм къыщегъэжьагъэу пчыхьэ кIасэ охъуфэкIэ зыпылъхэ IофшIэнмэ къапIэкIынхэ фитыгъэхэп.

Израил цIыфхэм Мысырым икъалэхэр гъэпсыгъэнхэм, ищыкIэгъэ чырбыщ бзыгъэшхохэр ашIыщтыгъэх е тыгъэм шъхьакуцIыр къызщыри-гъэжъукIырэ губгъохэм ащылажьэштыгъэх. IофшIэн хьылъэ дэдэхэр агъэца-кIэзэ, инэу пшъыщтыгъэхэми, ахэр Мысырым щыщ цIыфхэм анахь кIочIэ-шхохэу къэнэжьыщтыгъэх. Ащ пае Мысырым щыщ цIыфхэр ахэмэ къазэрэ-щыщынэхэрэм нахь хахъощтыгъэ.

„Сэ сэшIэ ахэмэ тафырикъун зэрэтлъэкIыщтыр, ыIуагъ зэгорэм фирхьауным. –НэужкIэ къытэзэожьын зылъэкIышт хъулъфыгъэхэу, джы къафэхъущт шъэожъыехэр зэкIэ тыукIыхэзэ тшIыщт".

Фирхьауным зэрэхэгъэгоу унашъо щишIыгъ: „Израил кIэлэцIыкIухэу къэхъу-гъакIэхэр шъуукIынхэ фае“.

Израил цIыфхэр нэшхъэигъошхом зэлъиштагъэх. ЗэкIэ ахэмэ ясабыйхэр шIу альэгъущтыгъэх, псэуныгъэ яIэу, кIочIэшхо ахэлъэу апIунхэу фэягъэх.

Израил бзылъфыгъэ горэм шъэожъые цIыкIу къызыфэхъум, ыпхъоу Мириам зыцIэм риIуагъ: „Сэ сисабый ныбжьи язгъэукIыщтэп! Сэ сыфай ащ зыкъиIэтынэу, Iушэу, кIочIэшхо иIэу щытынэу. Джащ фэдэу шIу дэдэ ар сэлъэгъу".

Ащ чым мэтэжьые хишIыкIи, псы пхырымыкIынэу ыгъэлэжьыгъ. Нэужым а мэтэжъыем кIэлэхъу цIыкIур рэхьатэу илъынэу ышIи, къамылыр зыщыбэ псыуцуагъэм щигъэбылъыгъ. Шъузым ыпхъоу Мириам нэпкъым тетэу ыш цIыкIу лъыплъэщтыгъ.

Зэгорэм фирхьауным ыпхъу псы нэпкъым щытезэкIухьэзэ, Мириам ар ылъэгъугъ. Ащ унэIут бзылъфыгъэхэри игъусагъэх. Мириам ышIэщтыр ымышIэу къэгуIагъ. Ар игъо ифагъэп мэтэжъыер нэмыкI чIыпIэ щигъэбылъынэу е янэ къеджэнэу, фирхьауным ыпхъу блэгъэ дэдэу къекIолIагъэти.

„Сыда мор зыщыщыр?“ – мэтэжьыем Iапэ фишIызэ, пачъыхьэм ыпхъу къэупчIагъ.

УнэIутхэм мэтэжьыер нэпкъым къыдахьыягъ, ышъхьэу тепIуагъэр къытырахи, матэм иплъагъэх. Ащ кIэлэцIыкIур илъыгъ. Пачъыхьэпхъур къызелъэгъум, сабыир къыIугушIуи, ыIэ цIыкIухэр къыфищэигъэх.

„Сыдэу кIэлэцIыкIу даха! – ыIуагъ фирхьауным ыпхъу. – Мыр джурт шъэ-ожъый. Ащ къыдекIокIышъун бзылъфыгъэ згъотыгъэмэ, язгъэпIунэу сштэ-щтыгъэ“.

Мириам тIэкIуи щынэзэ ахэмэ якIолIагъ. „Сабый цIыкIум лъыплъэшъунэу сэ зы бзылъфыгъэ сэшIэ, – ариIуагъ ащ. – Джы дэдэм сычъэнышъ, ар къэсщэщт".

Мириам гуIэзэ янэ дэжь чъагъэ. Фирхьауным ыпхъу ышIэщтыгъэп бзылъфыгъэу къэсыгъэр сабый цIыкIоу къагъотыгъэм янэу зэрэщытыр. „СыолъэIу, мы сабый цIыкIур штэри, ины охъуфэкIэ пIу, – къыриIуагъ пачъыхьэм ыпхъу ащ. – Нэужым сэ ар фирхьауным иунэшхо сщэжьыщт. ЦIэу фэсыусыщтыр Мусэ“.

Ащ фэдэу емыжэгъахэхэу Iофыр къызэрэхъугъэм пае, Мириамрэ янэрэ лъэшэу насыпышIоу залъытэжьыщтыгъ. Ахэмэ джыри нахьыпэм фэдэу кIэлэ-цIыкIур акIыгъунэу къикIыгъ! Джы ар ыукIынэу зыми рикущтыгъэп, сыда пIомэ кIэлэцIыкIур фирхьауным ыпхъу зэриер пстэуми ашIэщтыгъэти ары.

Мусэ псынкIэу хахъощтыгъэ: ылъэ теуцуи, кIуачIэ ыгъотызэ, гущыIакIи зэригъэшIагъэ. Ар лъэшэу шъожъые чэфылэу щытыгъ ыкIи ышыпхъу игъусэу псынэпкъым щыджэгуныр икIэсагъ.

Илъэсхэр блэкIыгъэх. Мусэ кIэлэкIэ дахэу, кIочIэшIу хэлъэу хъугъэ. Ар джы фирхьауным иунэшхо щыпсэущтыгъэ.

Ау Мусэ ышIэщтыгъэ ежь мысыр цIыфэу зэрыщымытыр. Фирхьауным иунэшхоу зыщыпсэурэм пэмычыжьэу щылажьэщтыгъэ израил цIыфхэм ар алъыплъэу бэрэ щытыщтыгъ. Ахэр гумэкIыгъом зэрэхэтхэр ыкIи зэрэчэфынчъэхэр ащ ылъэгъущтыгъ. „СишIуагъэ горэ язгъэкIышъунэу сыщытыгъоти“, – бэрэ ар егупшысэщтыгъ.

Ау Тхьэм илъэпкъ щыгъупшагъэп. Ащ ышIэщтыгъэ пэщэ лъэшэу Мысырым къизыщыжьынхэ зылъэкIыщтыр ахэмэ зэрящыкIагъэр.

Тхьэр фэягъ Ежь илъэпкъ Ханаан хэгъэгум къыгъэзэжьынэу.

„Израил лъэпкъыр Мысырым къырищыжьынэу Мусэ унашъо фэсшIыщт, – ыIуагъ Тхьэм. – Сэ ащ IэпыIэгъу сыфэхъущт, илъэсыбэкIэ узэкIэIэбэжьмэ Юсыф IэпыIэгъу сызэрэфэхъугъагъэм фэдэу".

Ау ар къэбар шъхьаф.

Фирхьауным ыпхъу Мусэ мыкIодэу къызэригъэнэжьыгъэм фэгъэхьыгъэ къэбарым „Пегъымбар Мусэ ятIонэрэ тхылъэу ытхыгъэм“ иапэрэ ыкIи иятIонэрэ шъхьэхэм нэIуасэ защыфэшъушIын шъулъэкIыщт.

КЪЭТIУПШЫЖЬ СИЦIЫФ ЛЪЭПКЪ

Мусэ иныбжьыкIэгъу фирхьауным иунэшхо щигъэкIуагъ. ЫIгукIэ зыфэе пстэури щигъотэу ар псэущтыгъэ. Ау Мусэ мысыр цIыфэу щытыгъэп, израил лъэпкъым ищыIакIэ ар лъэщэу ыгъэгумэкIыщтыгъ. Израил цIыфхэр Мысырым щыпщылIыгъэх, ащ къыхэкIэу мафэм мафэр кIэлъыкIоу Iоф къин дэдэхэр ашIэнхэ фаеу хъущтыгъэ. Ахэмэ чырбыщхэу Мысыр къалэхэм ягъэпсын

пэIухьащтхэр къашIыщтыгъэх. ЗыгорэкIэ къэпшъыхэу, жьы тIэкIу зыIуагъэхьанэу къызызэтеуцохэкIэ, лъыплъакIохэу ахэтыхэм гукIэгъу гори амышIэу ахэм жъалымэу яощтыгъэх.

Зэгорэм мысыр лъыплъакIомэ ащыщ израил пщылIым техьагъэу, утын гъушъэ рихы пэтызэ Мусэ рихьылIагъ. Мусэ ылъэгъугъэм къыгъэгубжыгъэу, лъыплъакIом зыкIоцIэом, а чIыпIэ дэдэм ар щиукIыгъ.

Мусэ хъугъэр зелъэгъум къэщтагъ, фирхьауным ыгъэпщынэнкIэ енэгуий, зыщапIугъэ къалэр къыбгынагъ. ЦIыф макIэ зыдэщыIэ чIыпIэм зыщигъэбылъи, ащ Iахъоу Iоф щишIэу ыублагъ. Мэлхэр ыгъэхъухэ зыхъукIэ, къызыхэкIыгъэ Израил лъэпкъымрэ ащ къырыкIуагъэмрэ ар бэрэ ягупшысэщтыгъэ.

Зэгорэм Мусэ шъофым Iахъоу итызэ, машIом зэлъиштагъэу, ау мыстырэ куандэр чыжьэкIэ ылъэгъугъ.

„Ар сыдэу гъэшIэгъона, – егупшысагъ Мусэ, – тхьапэхэр мэшIобзыим зэлъиштагъэхэми, зэрэщытыгъэхэу шхъонтIабзэх".

Ащ дэжьым ошIэ-дэмышIэу макъэ горэ къызэхихыгъ: «Мусэ, къыосIощтым къедэIу. Сэры Ибрахьимэ, Исхьакъ, Якъубэ я-Тхьэр. Сэ сэшIэ слъэпкъ къинышхо зэрищэчырэр. Ащ кIэух фэшIыгъэным пае, о ар Мысыр ипщыжьын фае. КIори, сэ сцIэкIэ фирхьауным дэгущыI».

Мусэ къэщынагъ. „Фирхьауныр сэ къысэдэIущтэп, – риIожьыгъ Ащ Мусэ, – О укъызэрэздэгущыIагъэри, Зиусхьан, ащ ышIошъ хъунэп“.

Ау Тхьэр Ежьым ыIуагъэм текIыгъэп, Ащ Мусэ унашъо фишIыгъ ежь ышэу Хьарунэ гъусэ зыфишIынышъ, фирхьауным ыдэжь кIонхэу.

НэбгыритIури Тхьэм ыIуагъэм едэIугъэх ыкIи ащ зыфиIуагъэм кIуагъэх.

„Тэ Тхьэм ыцIэкIэ тыкъыбдэгущыIэ, – аIуагъ ахэмэ, – ти-Тхьэ о къыуеIо: „Силъэпкъ Мысырым икIыжьынэу фитыныгъэ къет".

„Сэ шъо шъуи-Тхьэ сшIэрэп, – фирхьауным джэуап къытыжьыгъ, – шъуилъэпкъи къэстIупщыжьыщтэп“.

Нэужым фирхьауным унашъо ышIыгъ ыпэрэм нахь IофшIэн къинхэр Израил цIыфхэм апшъэ ралъхьанхэу.

Ау Тхьэм Мусэмрэ Хьарунэрэ къариIуагъ Израил цIыфхэр къымытIупщыжьхэмэ мыхъунэу ащ фирхьауныр зэрэшIуигъэнэщтыр.

„Ты тызымытIупщыжьыкIэ, псыхъом псэу дэтыр зэрэщытэу лъы хъущт", – риIуагъ Мусэ фирхьауным.

Ау фирхьауным Мусэ къыриIуагъэр ытхьакIумэ ригъэхьанэу фэегъахэп. Арыти, псыр лъы хъугъэ.

„Сыд хъугъэкIи Израил лъэпкъыр къэстIупщыжьыщтэп!“, – губжым хэтэу фирхьауныр къэкууагъ.

Ау Тхьэм Мусэ къыриIуагъ ахэр Мысырым зэрэрищыжьыщтхэр. Мусэ джыри фирхьауным ыдэжь кIуи, риIуагъ: „Ти-Тхьэ мары ыIорэр: силъэпкъ къэтIупщыжь!“

Зэхихыгъэм нахь Iэежьыхэу фирхьауныр къыгъэгубжыгъэ нахь, Мусэ риIуагъэр къыридзэнэуи фэегъахэп.

Джащыгъум псыхъом хэсыгъэ хьантIаркъохэр зэкIэ къыхэкIыгъэх. Ахэмэ урам пстэури, унэхэри, ежь фирхьауным иунэшхуи зэлъаубытыгъэ. Ар фирхьауным зелъэгъум, Мусэ къыриIуагъ: „Дэгъу, яIу Израил цIыфхэм сэ ахэр зэрэстIупщыжьхэрэр“.

А охътэ дэдэм зыгори къэмынэу хьантIэркъо пстэури кIодыжьыгъэ. Ау хьантIаркъохэр къалэм зыдэкIыжьхэм, фирхьауныр кIэгъожьи, Израил цIыфхэр Мысырым ригъэкIыжьыгъэхэп.

Джащыгъум Тхьэм бэдзэнэшъухэр мацIэм фэдэу Мысырым къытыригъэбэнагъэх. Ахэр цIыфхэми былымхэми атебэнагъэхэу, шъхьас амышIэу яцакъэщтыгъэх.

„СэтIупщыжьых израил цIыфхэр!“ – фэмыщэчыжьэу къэкууагъ фирхьауныр.

Ау мызыгъэгуми, бэдзэнэшухэр зэрэкIодыжьыгъэхэм тетэу, ащ игущыIэ зэкIихьажьыгъэ ыкIи цIыфхэр къытIупщыжьыгъэхэп.

Ар Тхьэм къызелъэгъум, хьадэгъур къызыхэкIырэ щын узыр Мысырым къыфигъэкIуагъ. Ащ Мысыр цIыфхэм ябылымхэр зэкIэ сымаджэ ышIыгъэх, ау израил цIыфхэм яехэм зи къащышIыгъэп.

„ОрэкIожьых", – фирхьауным унашъо ышIыгъ.

Ау джыри, былымгъэлIэ узыр зэрэтекIыгъэм лъыпытэу, фирхьауным иIо зэблихъужьыгъ. „Шъо шъукъэнэщт мыщ, зи шъуздэстIупщыжьын щыIэп“, – ыIуагъ ащ.

„ТицIыфхэр къызымытIупщыжьхэкIэ, егъашIэми Мысырым ымылъэгъугъэ ое фыртынэшхоу ошъур зыхэтыр ащ ичIыгу къыфэкIощт", – раIуагъ ащ Мусэрэ Хьа-рунэрэ. Ау фирхьауным раIуагъэр джыри ышъхьэ ригъэхьагъэп.

Арыти фыртын-ошъу зэхэтым зыкъиIэтыгъ. Ошъушхом сыд илIэужы-гъоу къэкIыгъэхэри, псэушъхьэу губгъом итыгъэхэри ыутыныгъэх ау мызы-гъэгуми израил цIыфхэр зыщыпсэурэ чIыпIэхэм зи ащымышIэу къэнагъэх. „ШъусымыIэжэжьэу шъусэтIупщыжьы“, – къариIуагъ фирхьауным.

Ау джыри, фыртынэр зэрэтекIыжьэу фирхьауныр кIэгъожьи, иунашъо зэблихъужьыгъэ.

Мусэ фирхьауным риIуагъ а пстэумэ къамыубытыщтмэ, джы Тхьэм мацIэхэр жъугъэу Мысырым къызэрэтыригъэбэнэщтхэр ыкIи сыд фэдэрэ лэжьыгъи, уц лъэпкъи, пхъэшъхьэ-мышъхьи зи къамыгъанэу хэгъэгум зэрэ-рашхыкIыщтыр. Джары нэужым зэрэхъугъэри.

Нэужым зэрэ-Мысыр хэгъэгоу шIункIыр къыфигъэкIуагъ. Ащ пхыры-плъынхэ амылъэкIэу, мэфищэ зэлъыпытэу чэщым фэдэу ар чIыгум шъхьа-рытыгъ.

Джа тхьамыкIэгъо пстэумэ къахэкIэу фирхьауныр къеуцолIагъ израил цIыфхэр къытIупщыжьынхэу. Ау зэкIэри зэрэтекIыгъэм лъыпытэу, фирхьауным иунашъо джыри зэблихъужьыгъэ.

Джащыгъум Тхьэм Мусэ риIуагъ: „Израил цIыфхэм яIу Мысыр хэгъэгум зэрикIыжьыщтхэм зыфагъэхьазырынэу. Фирхьауным еIу сэ Мысырым сыкъызэрэкIощтыр ыкIи сIорэр къызэрэрамыдзагъэм къыхэкIэу мысыр унагъохэм апэу къарыхъухьэгъэ сабыйхэр зэкIэ а зы чэщ дэдэм зэрэлIэщтхэр“.

Мусэ израил цIыфхэм ариIуагъ япчъэблыпкъхэм шъынэлъ ащафэнэу. Джаущтэу нэужым израил цIыфхэм яунэхэр къэгъэнэфагъэхэ хъугъэх, Тхьэм игубж ахэмэ апэу къарыхъухьэрэ сабыйхэм атемыфэным пае.

Израил цIыфхэм зэрариIуагъэм фэдэу ашIи, ясабый щыпэлъфхэр мылIэхэу къэнэжьыгъэх.

Джы ежь фирхьауныр Мусэ къелъэIоу ыублагъ израил лъэпкъыр Мысырым рищыжьынэу. „Тхьэм зыфэдэ къэмыхъугъэ тхьамыкIэгъошхохэр къытфигъэ-кIуагъэхэшъ, шъуихэгъэгу шъукIожь", – ыIуагъ ащ.

Джаущтэу Тхьэм Ежь илъэпкъ Мысырым къырищыжьыгъ. Ежьым лъа-гъор ахэмэ къаригъэлъагъущтыгъ: мафэрэ – ошъопщэ пкъэу ищыгъэу апэ итэу зылъищэщтыгъэх, чэщрэ – мэшIо пкъэоу лъагъохэр къызэлъигъэнэфыщтыгъэх мыгъощэнхэм пае. Джаущтэу охътабэ зытешIэ нэужым израил цIыфхэр Ханаан хэгъэгоу Тхьэм зыдищэнхэу зыфиIогъагъэм езыщалIэхэрэ гъогум техьанхэ алъэкIыгъ.

Израил лъэпкъым ипащэу Мусэ ехьылIэгъэ къэбарым нэIуасэ зыщыфэшъушIын шъулъэкIыщт „Пегъымбар Мусэ ятIонэрэ тхылъэу ытхыгъэм“ иятIонэрэ шъхьэ къыщегъэжьагъэу ияпшIыкIутIонэрэ шъхьэ нэс.